

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXIV. Investigatur eius dogma de peccato originis, & fine baptismi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

non est facultas, vel occasio: Initium namque justificari à Deo, ait Origenes libr. 4. sequente, A
 fides est quæ credit in justificantem: & hæc fides cum justificata fuerit, tamquam radix inbre suscepto ha-
 ret in anime solo, ut cum per Legem Dei excoli cæperit, surgant in ea rami qui fructus operum ferant.
 Non ergo ex operibus radix iustitiæ, sed ex radice iustitiæ fructus operum crescit: & paulo superius:
 Iam sane considerabis, si ut de fide dictum est, quia reputatum est ei ad iustitiam, ita & de alijs virtuti-
 bus dici possit, quia verbi gratia misericordia unicuique reputari potest ad iustitiam, aut sapientia, aut
 scientia, aut mansuetudo, & humilitas, vel certe si omni credenti fides ad iustitiam reputetur. Tum in
 Rom. 4. 18. Puto quod prima salutis initia, & ipsa fundamenta, fides est: profectus vero & augmenta
 adificij, spes est: perfectio autem & culmen totius operis, charitas. Idem Tom. 16. in Matth. p. 448.
 fidem absque operibus similem esse dicit ficui à Christo arefactæ, quæ folia tantum absque
 fructibus ostentabat. Itaque postquam probare conatus est sola fide hominem effici ju- B
 stum, absque operibus Legis, priore loco libri 3, in Epist. ad Rom. statim subiicit: Sed for-
 tassis hæc aliquis audiens resolvatur, & bene agendi negligentiam capiat, siquidem ad justificandum
 fides sola sufficiat. Ad quem dicemus quia post justificationem si injuste quis agat, sine dubio justificatio-
 nis gratiam spernit: & postmodum: Quod si requirat aliquis curiosus, si qui ex fide justificantur, per
 quem justificantur, licet fortassis multa in hoc curiositas videatur, tamen convenienter dicere possumus
 quod qui ex fide justificantur, initio ex fide sumpto, per adimplerionem bonorum operum consummantur;
 & qui per fidem justificantur, à bonis operibus exorsi, per fidem summam perfectionem accipiunt. Qua-
 nam ergo fide scripserunt Magdeburgenses Origenem justificationis fontem fecisse bona

Magdeburg.
 Cont. 3. c. 10.

XXIV. De peccato originis ab Adamo in homines propagato non una est Iprensis C

Episcopi adversus Adamantium querela. Is Tom. 1. libr. 6. cap. 17. postquam Origenem
 fallus est de peccato originis à Catholica Ecclesia dissentire neutiquam videri, Pelagianis
 tamen, ut de ea re falsa opinarentur, portam aperuisse dicit. Mox è libro 5. Commenta-
 riorum ipsius in Epist. ad Rom. præcipua colligit capita, quibus doctrinam ejus super hoc
 argumentum contineri putat; quæ singulatim, sed paucis examinabimus. Primum hoc est;
 1. Rom. 5.
 14. Mundum, in quem peccatum intrasse docet Apostolus per peccatum Adami, terrenos esse
 homines: 2. Mortem quæ in omnes pertransiit, mortem esse animæ, non corporis: 3. Mor-
 tem illam non pertransiisse in omnes, sed in multos, qui nempe actu peccaverunt: 4. Non
 in omnes regnasse mortem, sed in eos duntaxat qui peccaverunt in similitudinem prava-
 ricationis Adæ: 5. Non omnes homines, sed multos unius delicto peccatores fuisse effe- D
 ctos: 6. Christum plures ad vitam reduxisse, quam Adamum ad mortem: 7. Adamum esse
 formam futuri, quia peccati ipsius exemplar imitantes, peccatores effecti sunt. Observa-
 tum autem velim ante omnia, ab Origene hæc ἀλλήλοειδος fuisse proposita, non ὁμοει-
 δος definita; antequam enim ad ea accedat, explicato literæ sensu; Videamus nunc, inquit,
 quid etiam interior habeat intellectus. Quod ex ipsius opinionum inconstantia & diversitate
 clarius etiam sese prodet. Nam primum quod attinet, postquam terrenos homines & re-
 bus terrenis dedit, allegorice Mundum esse dixit, in quem peccatum intravit, Mundum
 deinde aliter exponit, eoque significari docet terrenum hunc locum, in quo homines habitant;
 vel terrenam & corporalem vitam, in qua mors habet locum; cui mundo, hoc est terrena vitæ crucifixos
 se dicunt sancti & mortuos. Non multo autem inferius alia habet: Videtur mihi, inquit, quod E
 illam ætatem quæ nondum ad capacitatem rationis accessit, non tam homines quam Mundum appellave-
 rit. Altera querela hæc est, dixisse Origenem mortem quæ in omnes homines pertransiit,
 mortem esse animæ, non corporis. Fateor mortem illam passim accipi ab eo pro morte
 peccati, sed, ut reliqua, allegorico sensu: cujus mortis mortem corpoream umbram ap-
 pellat, quia quocumque illa inceserit, hæc necesse est subsequi, velut umbram corpus; atque idcirco
 mortuum fuisse Christum, quia pro nobis factus est peccatum. At mortem illam, quam
 regnasse ab Adam usque ad Moysem ait Apostolus Rom. 5. 14. mortem corporis, & def-
 centum ad inferos non semel interpretatur Origenes libr. 5. in Epist. ad Rom. puta cum
 ait: Quomodo sane, vel quæ condemnatio in omnes homines venerit videndum est: & sufficere forsi-
 tan potest, secundum simplicem expositionem, ut dicamus condemnationem esse communem hæc mor- F
 tem quæ omnibus venit, & venit, etiamsi iusti videantur. Existimavit ergo Origenes non pec-
 catum solum, quod mors est animæ, sed mortem etiam corpoream in omne genus huma-
 num per Adami lapsum fuisse transmissam, quod Synodi Tridentinæ Decreto penitus
 consentaneum est. Id Iansenius, velut à se dissentiens, minime dissimulat Tom. 1. libr. 3.
 cap. 15. Tertia criminatio talis est, censuisse Adamantium; Mortem illam quæ in omnes,
 juxta Paulum Rom. 5. 12. pertransiit, in multos tantum pertransiisse, qui nempe actu pec-
 caverunt. Cui criminationi quarta connexa est, visum fuisse ipsi, mortem illam de qua
 Paulus Rom. 5. 14. non in omnes regnasse, sed in eos duntaxat, qui peccaverunt in simi-
 litudinem prævaricationis Adæ. Utrobique mortem peccati intelligit: ac proinde pendet
 hinc quoque quinta accusatio, affirmasse ipsum; Non omnes homines, sed multos unius

Conc. Trid.
 Sess. 5. Can.
 21.

A delicto peccatores esse effectos. Distinguit autem Origenes transitum mortis à regno mortis: *Peccatum enim, inquit, pertransit etiam in flos, & levi quadam eos contagione perstrinxit: in pravaricatoribus vero, id est his qui se ei tota mente ac devotione subiciant, regnum tenet, & omni potestate dominatur.* At mortem illam super eos tantum regnum tenuisse vult, qui simili sese, ut Adam, crimine inquinaverunt. Quamquam alibi peccatum originis super omnes regnasse ait: *Tunc ergo, inquit, nihil peccantibus nobis mors regnavit in nobis: & mox: Sed regnavit mors ab Adam usque ad Moysen in eos qui peccaverunt in similitudinem pravaricationis Ade.* Videsne ut à peccato nullum Paulus excuset? Pertransisse autem mortem in omnes iteratis locis discrete asserit: ut cum corporis mortem umbram esse dicit mortis peccati; ac proinde nullum morte peccati esse immunem, quia corpoream mortem nemo vitare potest. Id probat deinde

B commemoratis priorum temporum viris sanctitate nobilibus, quos omnes peccato obnoxios fuisse demonstrat. Idem non multo post confirmat, Apostolicum illud explanans Rom. 5. 18. *Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, &c. Sufficere, inquit, forsitan potest secundam simplicem expositionem, ut dicamus condemnationem esse delicti communem hanc mortem que omnibus venit, & venit, etiamsi iusti videantur: atque hanc esse dicit simplicem, non allegoricam expositionem.* Nec superioribus repugnat, quod ait: *Non omnes homines, sicut solet, in ceteris ponit (Apostolus) sed multos, qui unius delicto peccatores constituti sunt: nam omnes multos esse fatetur, consultoque vocem omnes ab Apostolo fuisse omisissam, ne forte si dixisset per unius inobedientiam peccatores factos esse omnes, & necessario subjunxisset; ita & per unius obedientiam iusti constituerentur omnes, videtur ex huiusmodi promissionis securitate*

C *resolvere animos eorum quibus expedire esse sub metu.* Deinde aliud esse docet peccare, aliud peccatorem esse; peccare omnes etiam iustos, peccatores esse qui sæpe peccando usum peccandi ac consuetudinem contraxerunt; peccatores igitur esse multos, non omnes; peccare autem universos. Perspicua vero ea sunt: *Et ut evidentius ostenderet omnes homines & multos homines idem esse, addidit his: Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita & per unius obedientiam iusti constituerentur multi.* Et quod superius omnes dixerat homines, hic eodem sensu multos nominavit: & ista: *Mortem tamen istam communem suscepit (Christus) cum illam peccati qua regnabat in omnibus non receperit.* Et sane neminem vacare peccato per suam Origeni fuisse iam satis supra demonstravimus. Sextum hoc ei crimen obiicit, decrevisse ipsum, Christum plures ad vitam reduxisse, quam Adamum ad mortem. Quod

D facile ex superioribus refellit, nam si in omnes mortem sive animæ, sive corporis ab Adamo profluxisse ratus est Origenes, non plures certe quam omnes ad vitam Christum reduxisse opinari potuit. Præterea exponens illud Apostoli Rom. 5. 15. *Si enim unius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei & donum in gratia unius hominis Iesu Christi in plures abundavit:* opponit gratiam Christi peccato Adamo, & quidquid utrimque hominibus boni vel mali fuit importatum, invicem accurate contendit, nec plures gratia Christi sublevatos fuisse observat, quam peccato Adamo affectos & in deterius commutatos. Præclare vero Paulinam sententiam his verbis enarrat: *Ostendere vult quod multo sit fortior vita quam mors, & iustitia quam peccatum, & per hoc edocere, quia si ita per peccatum mors regnare in omnibus potuit, accipiens ex unius hominis inobedientia initium, quanto potentius & dignius per iustitiam vita regnabit, initium accipiens per unius obedientiam Christi? Sed & simpliciore intellectu dici posse censet plures vita fuisse donatos à Christo, quam morte affectos ab Adamo; quia Adamus homines tantum à se oriundos letho dedit; Christus autem non illos tantum, sed ipsum etiam Adamum vita reddidit. Sic ergo, inquit, plures Christus reducit ad vitam, quam Adam duxit ad mortem, quia etiam ipsum Adam qui ceteris causa exitit mortis, Christus revocavit ad vitam.* Postremo tandem id in Origene culpam Iansenius, quod affirmaverit: Adamum esse formam futuri, quia peccati ipsius exemplar imitantes, peccatores effecti sunt. Extat illud quidem eum alius libri huius quinti in Epistolam ad Romanos locis, tum præsertim versus finem his verbis: *Dedit ergo Adam peccatoribus formam per inobedientiam; Christus vero è contrario iustus formam per obedientiam posuit. Propterea enim & ipse obediens factus est usque ad mortem, ut qui inobedientie formam sequentes confluntur sunt peccatores, obedientiam Christi imitantes salvi fiant.* Verum repetitis quoque libri ejusdem testimoniis Adamum idcirco formam futuri dictum pronuntiat, quod Christi typum præferret. Quod adiecit autem per pravaricationem hominibus formam peccandi præbuisse Adamum, atque ita peccatores constitutos fuisse multos, peccatum aliud originis ex traduce in homines propagatum neutriquam excludit: *Aut magis simpliciter, inquit, accipiendum videtur, & similitudo pravaricationis ade absque aliqua discussione recipienda, ut hoc sermone omnes qui ex Adam pravaricatore nati sunt, indicati videantur, & habere in semetipsis similitudinem pravaricationis eius, non solum ex semine, sed ex institutione suscepta. Vbi peccatum originis semine transmissum, & peccatum, uti appellant, actuale, institutione susceptum agnoscit. Nec multo post doctrinam eandem inculcat, docens homines non tam nativa urgeri in mortem peccati, quam discipulati, & peccatum non solum nativitate*

ris, sed & doctrina esse; & Christum contraria contrariis opposuisse, vitiumque illud per generationem contractum, per regenerationem abolevisse; & peccatum per malam institutionem admissum, salubri doctrina coercuisse: atque idcirco Discipulis suis non dixisse: *Ite, baptizate omnes gentes*: sed: *Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Tum ita concludit: *Sciens ergo utrumque esse in culpa, utrumque remedium dedit, ut generatio mortalis regeneratione baptismi mutaretur, & impietatem doctrina pietatis excluderet*. Plus prodest ad oppugnandum Origenem, quod ex illo referunt Catenæ in Psalmos, ad Psalm. 48. 6. *non fecit & non adiuvavit & non voluit peccati*. *Quibus originis peccatum, debitaque ipsi supplicia penitus tolluntur*. Sed præter substantiam Catenarum fidem, faciunt pro Origene sanæ ipsius super hoc argumento, & orthodoxæ sententiæ variis sparsæ locis, velut Homil. 8. in Levit. ubi homines in iniquitatibus concipi, & in peccatis nasci asserit, atque idcirco scriptum esse: *Nemo mundus à sorde, ne si unius diei sit vita eius*: (quamquam Homil. 12. in Levit. & 14. in Luc. sordes illas quas nascentes contrahimus, à peccato distinguit, & conceptionis atque ortus spurcitiem & fœditatem significari putat) alioqui baptismum parvulis in remissionem peccatorum conferri solitum, supervacaneum fore & inutilem. Paria replicat Tom. 15. in Matth. p. 391. & baptismum decernit abstergi sordes, quas nascentes contrahimus; videlicet peccatum, juxta illud Davidis Psalm. 50. 7. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea*. Vnde solvitur, ut id obiter dicam, impactum Origenistis crimen alterum, censuisse ipsos peccata non tolli per baptismum, sed tegi. Hinc ipse Iansenius Origenem de peccato originis non videri à Catholica doctrina diffidere confessus est: hinc ipsum sana docuisse de effectu baptismi, per eum nempe deponi peccati sordes, & omne noxarum genus auferri prædicant Magdeburgenses. Si quid in illis tamen Commentariis in Epistolam ad Romanos orthodoxæ fidei parum consentaneum occurrit, meminere eruditus Lector non tam illorum auctorem existimandum esse Origenem, quam Rufinum; à quo non tam interpretati, quam recusi & interpolati sunt; Rufinum autem tam prave de peccato originis sensisse, ut apud Carthaginense Concilium professus sit Cælestius se ab eo accepisse nefarium illud dogma, traducem peccati non esse, ut refert Augustinus libr. 2. De peccat. original. cap. 3.

Magdeb.
Cent. 3. c. 10.

Notetur interim capitalis Hieronymi adversus Origenem insimulatio, in qua definit liber ipsius tertius adversus Pelagianos. *Quod si iniusta, inquit, vobis (Pelagianis) videtur alienorum remissio peccatorum: quæ sit per baptismum, qua non indigni qui peccare non potuit: ian- site ad Amasium vestrum, qui præterita in cælis & antiqua delicta solvi dicit in baptismo; ut cuius in ceteris auctoritate ducimini, etiam in hac parte errorem sequamini*. Amasium illum, Origenem intelligo, quasi ab adamando diceretur Adamantius, sic ab amando dictum Amasium. Quem cum peccata in cælo ab animis admissa credidisse fassi simus, eadem baptismum ablui putasse non negamus: si modo concedatur peccatum quoque propaginis, ab Adamo derivatum, eodem baptismum deleri censuisse eam ipsum; quod unum in præsentia propugnandum suscepimus.

XXV. Superest iam ut de suis circa prædestinationem placitis Origenes causam dicat. Meminisse ergo oportet toties jam à nobis decantari dogmatis, quo Mentis antequam illaberentur corporibus duxisse vitam in cælo asseveravit, & pro acta ibi vel recte vel male vita, partim Angelicum ordinem adeptas, partim in terram fuisse detrusas; nec varia solum corpora, variamque vivendi in terris sortem nactas esse, sed varium etiam gratiæ divinæ modum fuisse promeritas, vasque fictilia vel aurea, contumelia vel honoris fuisse effectas; ita tamen ut eadem arbitrij libertate utentes, nova gratiæ incrementa capessere, & ad superiores iterum revehi gradus, vel ad inferiores relabi possint. Ac totum in hoc argumento libri secundi *ὅτι ἀρχὴν* nonum caput contrivit. Sed & idem aperte tradit, illud Paulinum enarrans: *Annon habet potestatem figulus luti, ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud vero in contumeliam?*

Libr. 7. in
Epist. ad
Rom.

Quemadmodum autem arbitratus est Adamantius, quæ à nobis gesta sunt olim, antequam corpora subiremus, causam dedisse Deo, cur mentes nostras terrenis hisce moli- bus implicaret, adeo ut ad hanc in terris agendam vitam Deus nos prædestinaverit, ex prævisis ab omni retro ævo meritis vitæ illius in cælo traductæ; ita ex prævisis meritis terrestribus hujus vitæ quam nunc agimus, prædestinasse nos Deum ad nobilia quædam in terris obeunda munia, deinde vero post obitum ad gloriam, existimavit. Id duobus præcipue locis asserit, quorum prior est libr. 1. in Epist. ad Rom. Paulum ibi à ventre matris suæ propterea segregatum fuisse dicit in Evangelium Dei, quia *causas in eo & merita, quibus in hoc segregari deberit, vidit ille quem non latet mens*. Prævidit enim quod abundantius quam ceteri omnes laboraturus esset in Evangelio. . . . Hac ergo & his similia, & alia multa in eo de ventre matris prævidens Iesus pro his segregavit eum in Evangelium. Et mox: *Quos præcivit Deus tales futuros, ut*